

10. sz. lh.: A Piskáros-csatornától K-re mintegy 200 m-re indul. Felszínéről jelentős mennyiségű késő bronzkori cserepet, némi obszidiánpattintéket, örlőkőtöredéket és fenőkövet gyűjtöttünk.

11. sz. lh.: A kispaládi úttól D-re hozzávetőlegesen 420 m-re, a Bérlet-táblát egy szakaszon nagyjából átlósan telepített fasortól közvetlenül É-ra azonosítottuk. Leletanyaga: bronzkori és császárkori edénytöredékek.

12. sz. lh.: A lelőhelyet a Túr gátjával párhuzamosan futó, majd derékszögben megtörő Teleki-csatorna vágja ketté. Az ÉK-DNy-i irányú, nagy kiterjedésű település a gáttól alig 70–80 m-re indul, míg KDK-ról egy kisebb csatorna határolja. Császárkori leletanyagából kiemelkedik egy pecsételt, beregsurányi műhelyből származó tál oldaltöredéke.

13. sz. lh.: A 11. sz. lelőhellyel egy sávban, attól kb. 140 m-re Ny-ra húzódik, az említett fasortól D-re. Őskori és Árpád-kori cserépanyag jelezte.

14. sz. lh.: A Túr töltésétől Ny-ra 50, a folyón átívelő hídtól DDNy-ra mintegy 300, a falut keresztező műúttól szintén 300 m-re kezdődik. Leletanyaga: császárkori(?), középkori és újkori kerámia.

15. sz. lh.: É-ról és Ny-ról az egykori Új Élet Tsz létesítményeivel szomszédos 50 ill. 100 m-re, míg D-ről közvetlenül egy kisebb csatorna magaspártja szegélyezi. A szántásból Árpád-kori és újkori cserepeket gyűjtöttünk.

16. sz. lh.: A Nagy Száraz nevű határrész Ny-i felében, a települést kerítő kertektől csekély távolságra K-re fekszik. A településről DDNy-ra kivezető, a nyaralók felé vezető műúttól 80 m-re ÉK-re, a kertek alatt futó és D felé a következő dűlőút között található. Leletanyaga császárkori, Árpád-kori, késő középkori és újkori kerámiából tevődik össze.

17. sz. lh.: Ugyanebben a határrészben a 16. lelőhelytől ÉK-re nagyjából 300 m-re, a templomtoronnyal egy vonalban húzódik. Felszínén Árpád-kori, és késő középkori fazekak oldaltöredékei mutatkoztak.

18. sz. lh.: Ugyanebben a határrészben található, Ny-i szélét metszi az említett délebbi földút, míg a K-i oldalától alig 20–30 m-re húzódik a nagyfeszültségű távvezeték. Kevés jellegtelenségek őskori, császárkori(?) és újkori edénytöredéket találtunk a jórészt szántatlan földön.

19. sz. lh.: Sonkádi tanyától D-re, egy É-D irányú dombháton szórványosan császárkori kerámiát találtunk.

Munkatársak: Scholtz Róbert, Lukácsné Nagy Márta, Lukács József régészek; Kiss László rajzoló; Németh Andrea adatrögzítő.

PINTYE GÁBOR

352. Sopron, Bánfalvi út 51.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

2008. április 14-én helyszíni szemlét végeztünk a telken. A lakóház alatt a pinceszinten épített objektum található, mely római kori vízvezetéknek bizonyult.

A Paur Iván által 1875-ben rajzolt metszettel⁴¹ teljes egyezést mutat. A tulajdonos kb. 30 évvel ezelőtt talált rá a vezetékre, házat úgy építette meg, hogy az épségben maradjon. A pincelépcsőt felnyithatóan alakította ki, itt megbontotta a vízvezeték tetejét alkotó téglákat, így be lehet bújni az építménybe. Kb. 15 m hosszú szakaszon a telek szélességében bejárható. Alja peremes téglából kiképzett, fala kőből épült, tetejét háztető formában egymásnak döntött peremes téglák alkotják, ezek fölött még kőfalazat van, ami kívülről boltozatszerű lezárást eredményezett. A peremes téglák csúcsa a kert jelenlegi szintjétől 93 cm mélyen van. Iránya DNy-ÉK. A tulajdonos elmondása szerint a vízvezeték kitisztításakor tárgyi leletek nem kerültek elő. A szomszédos telkeken is megtalálták a vízvezeték folytatását; volt, aki betemette, más belevezette a szennyvizet vagy szétszedte.

GABRIELI GABRIELLA

353. Sopron, Marbesatz

(Győr-Moson-Sopron megye) I

2008. június 30-án telefonos bejelentés érkezett arról, hogy Fertőrákos és Balf között a szőlőkbe vezető földúton kerámiatöredékeket mosott ki a kavicsos útból a felhőszakadás. A földút a Hausesatz és a Marbesatz között húzódik. A bejelentő pontos leírása alapján a helyet a július 2-i helyszíni szemlén megtaláltuk. A töredékek kb. 100 m-en át követhetők voltak az úton; három edényhez tartoztak, ezekből kettő szinte teljesen összeállítható. Csontmaradványokat is találtunk, medencelapát töredékét és hosszúcsontok darabjait. A sír minden bizonnyal a vízmosás felső szélén volt, ettől lefelé vitte a töredékeket a víz. Nem lehetett mélyen, kb. 50–60 cm mélységben mosta ki az utat az áradat. A 19. században a Marbesatz-dűlőben már találtak egy kelta sírt, helye ma már pontosabban nem meghatározható. Nováki Gyula 1964-ben szintén bejelentés alapján egy kora vaskori sírt azonosított a közelben. Ez a lelőhely a prэшáz közelében volt, tehát a dűlő ellenkező végében. Amennyiben ezek a jelenségek összefüggenek, itt egy hosszú ideig fennálló, nagy kiterjedésű temető feltételezhető.

GABRIELI GABRIELLA

354. Sopron, Potzmann-dűlő II.

(Győr-Moson-Sopron megye) B, Ró

2008. szeptember 24. és november 11. között megelőző régészeti feltárást végeztünk Sopron K-i határában, a 84. sz. elkerülő út, a városba bevezető Győri út és az Ikva-patak által határolt terület D-i részén (Hrsz.: 15671/6). A telket szinte teljes egészében feltártuk (9525 m²), mely enyhén a patak felé lejt. A későbbiek során több helyen felfedeztük a patak egykori áradásaira

⁴¹ Pócz K.: Közművek a római kori Magyarországon. Budapest, 1980. 65.

utaló talajváltásokat a felületen. Összesen 255 régészeti jelenséget azonosítottunk, melyek túlnyomó többsége a késő bronzkori urnamezős kultúra időszakának településéhez, néhányuk pedig a római korhoz, feltételezhetően a már részben megismert villagazdasághoz köthető.

A *késő bronzkori* településjelenségek az egész felületen szórtan helyezkedtek el, az agyagkitermelő, illetve hulladékgyűjtők, kisebb árok szakaszok, valamint a földfelszínre épített házhelyekre, esetlegesen elkerítő falra utaló cölöphelyek alkotta egységen belül a helyszíni megfigyelések alapján egyelőre nem állapítható meg pontos rendszer. Rendkívül gazdag leletanyagukat a korszakra jellemző kerámiatöredékek alkotják, nagy számban kerültek elő mind házi, mind vadászott állatok csontjai, továbbá a mindennapi tevékenységek eszközei (feltűnően sok gúla alakú agyagnehezék, orsó gombok és karikák). Fém tárgy mindössze 1 bronz töredék volt.

A *római időszakot* egy félig földbe mélyített ház és feltételezhetően egy DNy-ÉK irányú, egyes részein erősen bolygatott kövezett útként meghatározható sáv jelezte. Elképzelhető, hogy ez az út egykor a korábban feltárt villaépületekhez vezetett. A ház közel szabályos téglalap alakú, K-Ny tájolású, két rövidebb oldalán 3-3, egymással szemben elhelyezkedő oszlophellyel. Egészen csekély mennyiségű leletanyagot találtunk (néhány jellegtelen kerámiatöredéket és állatcsontot). A felület D-i felét leginkább egy árokrendszer határozta meg, mely főleg a DNy-i részben koncentrálódott, de egyik eleme K-Ny irányban a teljes területen átfutott. Datálása az erősen vegyes összetételű anyag miatt nem egyértelmű. A feltárás bebizonyította: a Potzmann-dűlő területén eddig ismert két lelőhely összefügg, tulajdonképpen egyetlen hatalmas kiterjedésű lelőhelyet alkot.

POLGÁR PÉTER

355. Sorkifalud határa

(Vas megye) U, B, V, Ró, Á

A Szombathely–Hévíz közötti 400 kV-os távvezeték Vas megyei szakaszának építését megelőzően régészeti feltárást végeztünk a település több pontján.

Rétútra-dűlő: 2008. november 4-én a tervezett 42. oszlophely építéséhez kapcsolódóan 56 m²-t kutattunk (Hrsz.: 0160/2). A szakfelügyelet során nagyobb mennyiségű kerámiatöredék került elő, de azok régészeti jelenséghez nem kapcsolódtak. Az altalaj kb. 80 cm mélyen jelentkezett, felette vastag agyagos réteg és igen vékony humuszos réteg volt. A gépi humuszolás után megtisztított teljes felületen sem tudtunk objektumot azonosítani. A szórvány cserepek nagy része őskori (neolitikum, vaskor), néhány darab római kori (terra sigillata töredék), valamint egy kis százaléka az Árpád-kor időszakát képviseli.

Taródháza tsz-major: 2008. november 4–7. között a tervezett 44. oszlophely építéséhez kapcsolódóan 64 m²-t kutattunk (Hrsz.: 0263/1). A szakfelügyelet alatt az egyik

láb helyén két objektum feltárta került elő, tetején őskori, durva kavicsos soványítású kerámialeletekkel. A gépi humuszolás után az oszlophely két lábát érintően sötét elszíneződéseként jelentkeztek a régészeti jelenségek, nem egyértelmű körvonalakkal. Sikertelenül vizsgáltuk a jelenségek széleit és kapcsolatait. Végül 3 objektumot találtunk, mindegyike őskori, a késő bronzkori halomsíros kultúra emlékei. Az egyik objektum valószínűleg temetkezés lehetett, de benne – a rengeteg és változatos formákat mutató kerámiaedény és markáns faszénréteg mellett – csak minimális mennyiségű kalcinátumot találtunk. A 3. objektumból szintén gazdag leletanyag származott, melynek jelentőségét a betöltéséből előkerült apró bronzdarabok és bronzsalakdarabok tovább erősítik.

Munkatárs: Isztin Gyula.

NAGY MARCELLA

356. Sóly, református templom

(Veszprém megye) Á

A templom 2008 őszén végzett megelőző régészeti feltárása a padlófelújítási munkákhoz kapcsolódott. A román kori műemlék templom felújítása évek óta folyik. A templommal hozható összefüggésbe az 1009-re datált írott forrásban szereplő sólyi kápolna említése.

A teljes felületű feltárás során a ma álló templomot megelőző és a felépítését követő objektumokat azonosítottunk. A templomot a leletanyag alapján a 13. századra datálhatjuk.

A templomnál korábbi kőfalmaradványt és alapárkokat találtunk a templomhajó É-i felében, míg a templomhajó D-i felében és a szentélyben egy körteget és abba ásott kisgyermeksírokat tártunk fel. A szórványos leletanyag egy része kora Árpád-kori.

A már álló templomba – egy kivételével a templomhajóba – ásott 14 sírt tártunk fel, közülük egy kettős felnőtt sír, a többi gyermek vagy fiatal korú.

Azonosítottuk az Iparművészeti Múzeumban őrzött 1724-es festett fakarzat oszlopainak eddig ismeretlen helyét és egy azt megelőző újkori fakarzat támaszhelyeit is.

Munkatársak: Kiss Róbert régésztechnikus, János Judit, Bakonyi Regina régészhallgatók, Csajka Ferenc.

RÁCZ MIKLÓS

357. Sóly, református templomtól délre

(Veszprém megye) Á, Kú, Ú

A templom közvetlen szomszédságában lévő telek hossz tengelyében jelöltük ki első kutatóárkunkat 40 m hosszán és 2 m szélességben. A kutatóárok Ny-i felében több falmaradványra bukkantunk. Egy nagyjából É–D irányú többszartú ház bontakozott ki. A falakat szabálytalan alakú mészkőből, erősen meszes, homokkal, murvával kevert habarcsba rakták. A falak vastagsága 80–90 cm. A falrakás módja kissé elnagyolt, nem törekedtek tökéletesen egyenes falsík kialakítására. A D-i helyiségben